

MEDIA MAKONIDA AXBOROTNI TAQDIM ETISH

Maqsimov Sardorbek Mirodil o'g'li

Samarqand davlat universitetining Finlandiya-O'zbekiston pedagogika instituti "Ta'limda axborot texnologiyalari" yo'nalishi 2-bosqich magistranti

Maqsimova Sarvinoz Valijon qizi

University of Economics and Pedagogy, Iqtisodiyot va ijtimoiy fanlar kafedrası assistenti.

Tel: +998934171620 ***E-mail:*** hayitova20@gmail.com

Annotatsiya: XXI asir axborot texnologiyalar asrida axborotlar oltin bahosiga teng xisoblanadi. Bugungi kunda axboroti yig'ishdan ko'ra uning anig'ligi va ishonchliligini aniqlash dolzarb ish hisoblanadi. Maqolamda axborotlarni mediya sohasida taqdim qilish haqida so'z boradi.

Kalit so'zlari: Axborot, raqamli texnologiyalar, media, fuqarolik jamiyati, Universal jurnalist, Internet jurnalisti, globallashuv jarayonlari, "informatsiya" tushunchasi.

Аннотация: В век информационных технологий XXI века информация равна цене золота. Сегодня актуальной задачей является не сбор информации, а определение ее точности и достоверности. В статье речь идет о подаче информации в сфере СМИ.

Ключевые слова: Информация, цифровые технологии, средства массовой информации, гражданское общество, универсальный журналист, интернет-журналист, процессы глобализации, понятие «информация».

Abstract: In the age of information technologies of the 21st century, information is considered equal to the price of gold. Today, rather than collecting information, determining its accuracy and reliability is an urgent task. The article talks about presenting information in the media sector.

Key words: Information, digital technologies, media, civil society, Universal journalist, Internet journalist, globalization processes, concept of "information".

Axborot bu - insonni, uning harakatlarini, jamoat tashkilotlari faoliyatini, davlat hokimiyati organlarini, texnik tizimlarni boshqarish vositasidir. Axborot muloqoti shaxsni tarbiyalash, ta'lim berish va shakllantirishning asosini hosil qiladi. Axborot insonga ijtimoiy va texnik me'yorlarning mazmunini yetkazish, uni ushbu me'yorlarga amal qilmaslikning bo'lg'usi salbiy oqibatlarini haqida ogohlantirishning yagona vositasi hisoblanadi. Jahonda sodir bo'layotgan dolzarb mavzular, hodisalar, voqealarni eng birinchi OAV orqali kuzatamiz. Bu borada auditoriyaga tezkorlik, xolislik, aniqlik kabi tamoyillar birlamchi ahamiyatga ega. Hozirgi kunda axborot olish va axborot tarqatish maydoni sifatida internetning hayotimizning ajralmas qismiga aylanib ulgurdi. Global tarmoq, globallashtirish axborot va ommaviy axborot vositalari tushunchasini ham tubdan o'zgartirib yubordi.

XXI asr axborotning nazariy va amaliy ijodi eng cho'qqisiga yetgan asr. Shuning uchun ham bugungi kunda XXI asrni axborot asri deb ta'kidlashmoqda. Jahon tajribasidan ma'lumki, davlat axborot infrastrukturasi rivojlanishi jamiyat va davlatning hamma jabhalarini, jumladan, odamlarning dunyoqarashini va ularning mehnat, ijtimoiy va siyosiy hayotda ishtirok etishi shartlarini o'zgartirib, jamiyat rivojlanishini tezlashtiradi. Har xil axborot texnologiyalari, avtomatlashtirilgan sistemalar va ma'lumotlar bazasi davlat strukturalarini, iqtisodiyotni va mamlakat mudofaasini boshqarishning ajralmas qismi bo'lib qoladi. Bugungi kunda yanada rivojlanib, o'zining yangi yo'nalishlariga ega bo'lib borayotgan internet jurnalistikasi keng qamrovliligi va auditoriyasining chegara bilmasligi bilan ajralib turadi. Zamonaviy OAV turi hisoblangan internet jurnalistikasi OAV taraqqiyoti, uning vazifalarining kengayishi, ishlab chiqarish va texnika sohasidagi keskin o'zgarishlar, jurnalistika va jamiyat o'rtasidagi munosabatlarning murakkablashuvi jurnalistlar oldiga yangi vazifalarni

qo'ymoqda. Bir vaqtning o'zida yangiliklar yoza oladigan, intervyu olish, rasm va videoga tushirish mahoratini egallay olgan, internet uchun materiallar tayyorlay oladigan universal jurnalistlarni yetishtirish hozirgi kunda muhim. Shu bilan birga ushbu an'anaviy jurnalistik malakaga endilikda yana texnik xarakterdagi matematik va muhandislik kabi sohalar bo'yicha ham malaka hamda ko'nikmalarni hosil qilishga to'g'ri kelayapti. Bu, ayniqsa, internetdan foydalanuvchi jurnalistlar uchun juda zarurdir. Shunday qilib, turli sohalarning konvergentsiyasi jurnalistlardan ham universallashtirish, ham ixtisoslashuvni talab etadi. Shu bilan birga universallashtirish, to'g'rirog'i, transprofessionallashtirish, avvalambor, aynan bir sohani to'liq o'zlashtirib olishni taqozo etadi.[2]

Universal jurnalist bu muayyan bir sohani to'liq egallagan mutaxassis ham demakdir. Aynan mana shu narsa bir-biriga yaqin bo'lgan ixtisosliklarni tezlikda o'zlashtirib olish imkonini beradi. Yuzaki yondashuv, barcha narsani shunchaki bajarish professional vazifani amalga oshirish uchun yetarli emas. Shuningdek, universallashtirish jarayoni jurnalistlarni quyidagilarni bajara olishlariga sharoit yaratdi: • dolzarb, ijtimoiy axborotni yaratish; • mavjud ijtimoiy jarayonlarni tankidiy jihatdan tahlil eta olish; • medianing ijtimoiy jarayonlarga ta'sir etish ko'lamini va darajasini, unda axborotni namoyish etish shakllarini tushunish; • ularning o'zlarining faol fuqarolik pozitsiyasini namoyish etishda undan foydalanish va ijodiy jihatdan tushunish; • har taraflama puxta va mustaqil qarorlar qabul qilish; • atrof-muhit haqida yangi axborot olish; • umumiylik hissiyatini shakllantirishga ko'maklashish; • jamiyat rivojining dolzarb masalalari bo'yicha ommaviy debatlar va dialoglarni ta'minlash va qo'llab-qo'vvatlash; • hayoti davomida uzluksiz ta'limni qo'llab-quvvatlash; • o'z xavfsizligini ta'minlagan va ijtimoiy mas'uliyatni his qilgan holda mediadan foydalanish; • fuqarolik jamiyati va global axborot tarmog'ini shakllanishi va rivojini qo'llab quvvatlash . Yuqorida sanab o'tilganlarning barchasi kun.uz saytida faoliyat yuritayotgan jurnalistlarda namoyon bo'lmoqda. Saytning "O'zbekiston yangiliklari", "Jahon yangiliklari", "Iqtisodiyot yangiliklari", "Jamiyat yangiliklari", "Fan va texnika yangiliklari", "Sport yangiliklari" ruknlari

ostida berilayotgan materiallar respublikamiz va xorijda sodir bo'layotgan voqea-hodisalarga o'zgacha, qolipdan chiqqan holda yondoshuv natijasida juda ham o'qishlidir.

Agarda saytlar kontenti bilan tanishish dinamikasini kuzatadigan bo'lsak, www.uz portalining xabariga ko'ra, bir kunda daryo.uz saytiga 422 496 mingga yaqin foydalanuvchilar kirsalar, reytingning uchinchi o'rnini egallagan "qalampir.uz" saytiga 106 086 mingga yaqin foydalanuvchi kirib, uning mazmuni bilan tanishar ekan.[5] Bu ko'rsatkichlar ham bugungi kunda insonlarning axborotga qanchalik kuchli ehtiyoji borligini ham ko'rsatib bermoqda. Bugungi kunga kelib saytlarda ("kun.uz", "daryo.uz", "gazeta.uz", "human.uz") muhbir bilan birgalikda fotograf va operator faoliyatini kuzatishimiz mumkin, bu albatta ularda faoliyat yuritayotgan jurnalistlar matn va surat bilan chegaralanib qolmay, axborotni video va audio shaklida ham aholiga yetkazib berishayotganliklarini ko'rishimiz mumkin.

Adabiyotlar:

1. Jurnalistikada media va axborot savodxonligi – o'quv qo'llanmasi.
2. <https://www.mediaed.org/what-is-media-education/>
3. https://www-igi--global-com.translate.google.com/dictionary/media-education/18153?x_tr_sl=en&x_tr_tl=ru&x_tr_hl=ru&x_tr_pto=sc
4. <https://translate.google.com/translate?hl=ru&sl=en&u=https://hundred.org/en/innovations/unesco-mil-clicks&prev=search&pto=aue>
5. O'zbekiston oliy ta'lim huquqlari uchun mediasavodxonlik bo'yicha qo'llanma.